

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 432/2016-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti REDQUEST LIMITED, 29 WARNFORD COURT, THROGMORTON STREET, LONDON, Veľká Británia, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 7571/8A, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 3/2014 zo 16. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti REDQUEST LIMITED **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti REDQUEST LIMITED (ďalej len „sťažovateľ“),

pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 M Cdo 3/2014 zo 16. decembra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je pred všeobecnými súdmi účastníkom konania na strane žalobcu v spore o náhradu škody. Vo veci bol okresným súdom vydaný medzitýmny rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté, že základ sťažovateľom uplatneného nároku bol dôvodný. Proti rozsudku okresného súdu sa odporca odvolal, krajský súd však prvostupňový rozsudok potvrdil. Následne bolo vo veci podané mimoriadne dovolanie generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok krajského a okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa názoru sťažovateľa *„je napadnuté rozhodnutie nezákonné, arbitrárne, svojvoľné a absolútne nepreskúmateľné, a teda nezlučiteľné s ústavnými požiadavkami“*. Obsahovo rozsiahle odôvodnenie sťažnosti je postavené na nosnom argumente, podľa ktorého mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nebolo možné meritórne prerokovať, pretože účastníkmi nebolo v prejednávanej veci podané dovolanie, a preto mal podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť. Keďže tak najvyšší súd neurobil, mal porušiť právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľa *„Keďže*

(i) podľa judikatúry ESĽP (Európsky súd pre ľudské práva, pozn.) predstavujúcej pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväznú judikátorne vodítka, nie je možné vecne prejednávať mimoriadne dovolania z dôvodov vymedzených v § 243f ods. 1, písm. b) a c) OSP;

(ii) podľa judikatúry Ústavného súdu a Najvyššieho súdu nie je možné vecne prejednávať mimoriadne dovolania v prípade, ak účastník podávajúcí podnet na podanie mimoriadneho dovolania nepodal dovolanie - to platí aj v prípade potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu, o ktorom je tvrdené, že je založený na nesprávnom právnom posúdení veci;

(iii) štát nepodal voči potvrdzujúcemu Odvolaciemu rozsudku dovolanie, hoci túto možnosť mal;

(iv) Generálny prokurátor svoje Mimoriadne dovolanie založil iba na nesprávnom právnom posúdení veci a

(v) v Mimoriadnom dovolaní uplatnil Generálny prokurátor aj tie argumenty, ktoré neboli štátom bez zjavných dôvodov uplatnené v odvolaní voči Prvostupňovému rozsudku zo dňa 06.02.2013 a ani predtým;

Najvyšší súd mal Mimoriadne dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1, písm. c) OSP.

Tým, že Najvyšší súd Mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné neodmietol, postupoval (i) v priamom rozpore nielen s judikatúrou ESELP, ale dokonca, (ii) aj v priamom rozpore s rozhodovacou praxou Ústavného súdu a Najvyššieho súdu.

Najvyšší súd konal z tohto hľadiska v excese takého rozsahu, že tento exces zakladá arbitrárnosť Napadnutého uznesenia predstavujúcu porušenie práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa článku 36 ods. 1 Listiny, porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, porušenie práva na rovnosť účastníkov v konaní pred súdom podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR a dokonca, aj porušenie práva na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru.“.

Vychádzajúc z už uplatnenej argumentácie vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namieta, že najvyšší súd v procesne neprípustnom mimoriadnom dovolaní «vôbec nemal (nemohol) postupovať podľa § 242 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) a skúmať existenciu tam vymedzených väd konania», a uvádza argumenty, ktoré podľa jeho názoru vylučujú existenciu pochybení vytknutých okresnému súdu a krajskému súdu súdom najvyšším súdom.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 3/2014 zo 16. decembra 2015 boli porušené práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Predmetom sťažnosti je odlišný právny názor sťažovateľa na posúdenie prípustnosti mimoriadneho dovolania ako vo veci zaujal najvyšší súd, z ktorého vyplýva aj druhotný nesúhlas s výsledkom konania (resp. konaním ako takým) o mimoriadnom dovolaní.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o mimoriadnom dovolaní, a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

Pokiaľ šlo o prípustnosť mimoriadneho dovolania, najvyšší súd k veci uviedol: „... Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že generálny prokurátor bol v súdnej veci oprávnený podať mimoriadne dovolanie postupom podľa § 243e ods. 1 v spojení s § 243h ods. 3 O.s.p., nakoľko na základe podnetu účastníka konania a oboznámením sa s obsahom pripojených právoplatných súdnych rozhodnutí zistil, že určením zodpovednosti žalovanej za petitom uplatňovanú škodu hrozí štátu značná hospodárska škoda, resp. iný vážny nenapraviteľný následok a rozhodnutiami súdov bol porušený zákon, pričom podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv žalovanej (štátu) a túto nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Keďže generálny prokurátor napadol rozhodnutia súdov nižšieho stupňa, ktoré rozhodovali o návrhu na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., nemožno v súdnej veci hovoriť ani o neprípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle ustanovenia § 243f od. 2 O.s.p.

Na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konaného 20. októbra 2015 bolo prijaté stanovisko, podľa ktorého procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť. V prejednávanej veci však predmetom prieskumu v dovolacom konaní je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, voči ktorému zákon prípustnosť dovolania neumožňuje (§ 238 O.s.p.). Podnecovateľka mimoriadneho dovolania tak nemala možnosť najprv sama úspešne podať mimoriadne dovolanie, ktoré by bolo potencionálne spôsobilé privodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie, preto dovolací súd mimoriadne dovolanie prejednal.“

Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné upriamiť pozornosť aj na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015, podľa ktorého:

„Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Najvyšší súd sa teda v napadnutom uznesení *inter alia* zaoberal aj otázkou, že predmetom prieskumu bol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, voči ktorému zákon vylučoval možnosť podania dovolania, a dospel k záveru, že podnecovateľ nemal k dispozícii opravný prostriedok, ktorý by mohol účinne využiť na ochranu svojich práv. V tejto súvislosti odkázal na dikciu § 238 a § 243f ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorá mu zvolený postup umožňovala. Keďže postup najvyššieho súdu v súvislosti s rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní bol *lege artis*,

ústavný súd konštatuje, že v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená. Niet teda ani dôvodu na to, aby do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľ má na celú vec odlišný názor a s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľa.

Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vo vzťahu k argumentácii, ktorá podľa názoru sťažovateľa vylučuje existenciu vecne vytknutých pochybení, ústavný súd považuje za potrebné sťažovateľovi opäť pripomenúť, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07), a nie na vedenie polemiky o správnosti právneho záveru prijatého v konkrétnej veci všeobecným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je odôvodnenie napadnutého uznesenia aj v ostatnej jeho časti dostačujúce a presvedčivé. V súvislosti je podstatný aj fakt, že nejde o rozhodnutie, ktorým sa vec definitívne končí, pretože ide o kasačné uznesenie najvyššieho súdu a svoje právne názory bude sťažovateľ môcť prezentovať v ďalšom konaní. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní

(II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Obdobne pristupoval ústavný súd aj k posúdeniu namietaného porušenia ostatných článkov ústavy (čl. 47 ods. 1) a dodatkového protokolu (čl. 1), keďže sťažovateľ ich porušenie v sťažnostnej logike odvodzuje od porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, a predloženú sťažnosť odmietol v tejto časti tiež podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016